

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
PRESIDENT**

ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA

ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 28 ta' Jannar, 2021.

Numru 3

Rikors Maħluf Numru 516/2013/1 JA

**Vincent Caruana u Grace Gatt, u b'dikriet
tat-18 ta' Diċembru 2020 il-kawża tkomplet
fl-isem ta' Christian Caruana u Carlos
Caruana minflok l-attur Vincent Caruana li
miet waqt li miexja l-kawża**

v.

Mark A. Tabone

1. Dan huwa appell tal-konvenut minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-9 ta' Lulju 2014 li ordnat l-iżgumbrament tiegħu minn biċċa art f'Ħal Għaxaq li l-qorti sabet li kien qiegħed iżomm mingħajr titolu.
2. Il-fatti rilevanti huma dawn: l-atturi, flimkien ma' persuni oħra, għandhom l-utli dominju ta' biċċa art f'Ħal Għaxaq. F'xi żmien qabel

ma nfetħet il-kawża l-konvenut beda jokkupa din l-art u, billi lill-atturi deħrilhom li għamel hekk abużivament u bla titolu, huma fetħu din il-kawża u talbu l-iżgumbrament tal-konvenut.

3. L-atturi kienu talbu wkoll li l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġħ taħt l-artt. 167 *et seqq.* tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. FI-4 ta' Ottubru 2013 il-konvenut b'nota taħt l-art. 170(1) ta' dak il-Kodiċi talab li jiħalla jikkontesta l-kawża għal raġunijiet li fissirhom hekk:

»1. preliminarjament li l-esponenti ma huwiex il-leġittimu kontradittur u dana *stante* li huwa ma huwiex minnu li huwa jokkupa l-art ... u għaldaqstant it-talbiet tal-atturi għandhom jiġu miċħuda fuq bażi preliminari kontra l-atturi, bl-ispejjeż kontriom;

»2. illi preliminarjament ukoll l-atturi ma għandhomx interess ġuridiku u dana *stante* li huma ma humiex proprjetarji assoluti ad esklużjoni ta' terzi tal-fond imsemmi minnhom u dana *stante* li l-art mertu ta' din il-kawża għadha indiviża bejn l-aħwa u hi parti minn wirt indiviż;

»3. illi l-atturi jridu jippruvaw it-titolu tagħhom sabiex din l-onorabbli qorti tkun tista' tivverifika li l-atturi huma tassew is-sidien tal-art in kwistjoni, prova li ma saritx lanqas *tramite* d-dokumenti pprezentati mill-atturi mar-rikors maħluf li bih qegħdin jittantaw din il-proċedura.«

4. Fis-7 ta' Ottubru 2013 tniżżel dan il-verbal quddiem l-ewwel qorti:

»Meta ssejħet il-kawża deħru l-atturi ... u l-konvenut.

»[L-avukat tal-konvenut] iddikjarat li l-assistit tagħha qed jikkontesta li jħallas l-ispejjeż tal-kawża peress li għa vvaka l-proprjetà in kwistjoni u għalhekk da parti tiegħu l-atturi jistgħu jirriprendu l-pussess ta' din l-art.

»Fiċ-ċirkustanzi, il-qorti tipprefiġġi lill-konvenut għoxrin ġurnata mil-lum biex jippreżenta risposta ġuramentata fis-sens tal-verbal odjern.

»Il-kawża ġiet differita għall-provi dwar il-kap tal-ispejjeż għall-4 ta' Diċembru 2013, fid-9.30 *a.m.*«

5. Il-konvenut imbagħad ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

»1. illi l-esponenti ma huwiex il-leġittimu kontradittur u dana *stante* li ma huwiex minnu li qatt okkupa l-art ... u għaldaqstant it-talbiet tal-atturi għandhom jiġu miċħuda fuq bażi preliminari kontra l-atturi bl-ispejjeż kontriehom;

»2. illi fil-fatt din il-kawża saret inutilment u għalhekk l-esponenti ma għandu jbati ebda spejjeż.«

6. Fis-seduta tal-4 ta' Diċembru 2013 sar verbal li jgħid illi "Peress li hemm kontestazzjoni fuq il-kap tal-ispejjeż, il-kawża giet differita għall-provi dwar il-kap tal-ispejjeż għall-5 ta' Marzu 2014, fl-9.45 a.m."

7. Fil-5 ta' Marzu 2014 ma deher ħadd u għalhekk il-kawża giet differita għat-30 ta' Mejju 2014 "għall-istess skop tal-verbal preċedenti". Fit-30 ta' Mejju 2014 il-konvenut ma deherx u ma ressaqx xiehda.

Dehru l-atturi u sar dan il-verbal:

»L-attur ikkonferma bil-ġurament li l-konvenut reġa' okkupa l-art in kwistjoni wara li qal li kien ivvakaha reċentement.

»*In vista* ta' dan [l-avukat tal-atturi] talab li tingħata sentenza fuq il-mertu, kif ukoll fuq il-kap tal-ispejjeż.

»Il-qorti tilqa' t-talba u tiddiferixxi l-kawża għas-sentenza għad-9 ta' Lulju 2014 fid-9:30 a.m.«

8. Fid-9 ta' Lulju 2014 imbagħad ingħatat is-sentenza li minnha sar dan l-appell. F'dik is-sentenza l-ewwel qorti, wara li osservat illi:

»... f'it hemm wieħed x'igħid fuq din il-kawża. Il-konvenut inizjalment qal li ma kienx qed jokkupa l-għalqa iżda huwa evidenti li huwa reġa' okkupaha wara li ppreżenta r-risposta ġuramentata tiegħu.«

ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenut, laqgħet it-talbiet kollha tal-atturi u tat lill-konvenut żmien ta' xahar biex jiġġimbra mill-art.

9. Il-konvenut appella b'rikors tat-28 ta' Lulju 2014 li għalih l-atturi wiegħbu fil-25 ta' Awissu 2014.

10. Fl-ewwel aggravju l-konvenut igħid illi s-sentenza ma tiswiex għax ma hijiex motivata u l-qorti qagħdet biss fuq l-istqarrija tal-attur tat-30 ta' Mejju 2014 bla ma semgħet ukoll lilu.

11. L-*iter* tal-kawża mfiesser fuq juri ċar mhux biss illi l-konvenut jammetti t-titolu tal-atturi u li hu ma għandux titolu, iżda wkoll illi l-konvenut kellu opportunità ampja li jressaq ix-xiehda tiegħu. Tassew illi l-avukat tal-konvenut kienet talbet differiment kemm tas-seduta tal-5 ta' Marzu 2014 kif ukoll tas-seduta tat-30 ta' Mejju 2014. L-ewwel qorti laqgħet l-ewwel talba iżda mhux ukoll it-tieni talba, u għamlet sew mhux biss għax it-talba saret dakinhar stess tas-seduta iżda wkoll għax kawża relativament sempliċi bñal ma hi dik tallum ma għandhiex tithalla titwal b'differiment wara ieħor bla ma jsir xejn. Ladarba t-talba għad-differiment tas-seduta tat-30 ta' Mejju 2014 ma ntlagħgetx il-konvenut naqas li ma deherx għal dik is-seduta, u jekk minħabba f'hekk ma setax iressaq ix-xiehda tiegħu *imputet sibi*. Tassew illi t-tweġiba maħlufa tal-konvenut hija xiehda, iżda ma hijiex ta' min joqgħod fuqha għax il-konvenut jikkontradiċi lilu nnifsu. Fit-tweġiba maħlufa jgħid illi "ma huwiex minnu li qatt okkupa l-art" u mbagħad fis-seduta tas-7 ta' Ottubru 2013 qal illi "gà vvaka l-proprjetà". Jew qatt ma okkupa jew "gà vvaka" l-proprjetà. Huwa ovvju illi l-kontestazzjoni tal-konvenut ma hijiex serja u l-ewwel qorti għamlet sew li warrbitha bla ħela ta' ħin.
12. Il-fatt imbagħad illi l-konvenut, minkejja l-istqarrija tiegħu illi "gà vvaka l-proprjetà in kwistjoni u għalhekk da parti tiegħu l-atturi jistgħu jirriprendu l-pussess ta' din l-art", reġa' daħal fl-art huwa raġuni biżżejjed biex jeħel l-ispejjeż tal-kawża hu. Dawn huma kollha fatti li jirriżultaw mill-verbali tal-kawża u mix-xiehda tal-attur bil-

għurament, u jiġġustifikaw id-deċiżjoni tal-ewwel qorti billi huma motivazzjoni tajba u biżżejjed għaliha.

13. Dan l-aggravju, li l-qorti tqisu bħala x'aktarx fieragħ, huwa għalhekk miċħud.

14. Fit-tieni u t-tielet aggravji tiegħu l-konvenut jgħid illi:

»(ii) ... l-ewwel qorti ma kkunsidratx l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut u *cioè* li huwa ma jokkupax il-proprjetà mertu tal-kawża u li huwa diġà vvaka minn ġewwa l-proprjetà in kwistjoni u dana kif anki ġie ddikjarat fil-verbal tas-7 ta' Ottubru 2013 u anki fin-nota tiegħu ppreżentata *ai termini* tal-artikolu 170(1) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta u kif ukoll fir-risposta maħlufa tiegħu ppreżentata fil-25 ta' Ottubru 2013 u straħet biss fuq dikjarazzjoni tal-attur fis-seduta meta suppost tressqu l-provi fuq l-ispejjeż taż-żewġ partijiet biss;

»(iii) ... i-konvenut ma ngħatax l-opportunità li jressaq il-provi tiegħu u dan imur kontra l-prinċipju ta' smiġħ xieraq u *cioè* kontra l-prinċipju ta' *audi alteram partem*;«

15. Dawn iż-żewġ aggravji għandhom jiġu miċħuda għall-istess raġunijiet li wasslu biex jiġi miċħud l-ewwel aggravju. Ma jiswa xejn għall-konvenut li hu kien f'haq mill-art jekk imbagħad reġa' dañal fiha u hekk ma f'haq li joħduha f'idejhom l-atturi. Rajna wkoll li ma hu minnu xejn li l-konvenut ma ngħatax opportunità li jressaq ix-xieħda tiegħu, u wkoll illi x-xieħda li ressaq hija kontradittorja.

16. Fl-añħar aggravju l-konvenut igħid illi l-kawża saret għalxejn għax l-art ma kinitx f'idejħ u għahekk kellu jinħeles mill-fħarsien tal-ġudizzju u ma għandux jeħel l-ispejjeż tal-kawża.

17. Kien ikollu raġun il-konvenut li kieku tassew qatt ma kellu l-art f'idejħ jew, għall-inqas, li f'haq minnha qabel ma nfetħet il-kawża. Iżda x-xieħda turi mod ieħor, u jgħid f'haq il-konvenut li dak li jingħad fil-verbali u dak li xehed l-attur fit-30 ta' Mejju 2014 ma humiex xieħda

bizżejjed. Il-verbali juru illi l-konvenut ma jivvantax titolu fuq l-art – għax ħareġ minnha – u li l-atturi għandhom titolu, tant li fill-verbal tas-7 ta' Ottubru 2013 il-konvenut igħid illi “da parti tiegħu l-atturi jistgħu jirriprendu l-pussess ta' din l-art”. Minkejja dan, il-konvenut reġa' daħal fl-art, kif xehed bil-ġurament l-attur fit-30 ta' Mejju 2014. Din ix-xieħda tal-attur ma ġietx kontradetta u rajna wkoll illi l-istqarrijiet tal-konvenut ma humiex ta' min joqgħod fuqhom għax kontradittorji u inkonsistenti.

18. Dan l-aħħar aggravju wkoll għalhekk huwa miċħud.
19. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti tiċħad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata b'dan illi t-terminu mogħti fis-sentenza appellata jibda jgħaddi millum.
20. L-ispejjeż tal-ewwel grad jibqgħu regolati bis-sentenza appellata u dawk tal-appell iħallashom il-konvenut. Ukoll, billi hija tal-fehma li l-appell tal-konvenut huwa fieragħ, tikkundanna lill-konvenut iħallas l-ispejjeż tal-appell għal darbtejn kif igħid l-art. 223(4) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Giannino Caruana Demajo
President

Tonio Mallia
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
gr